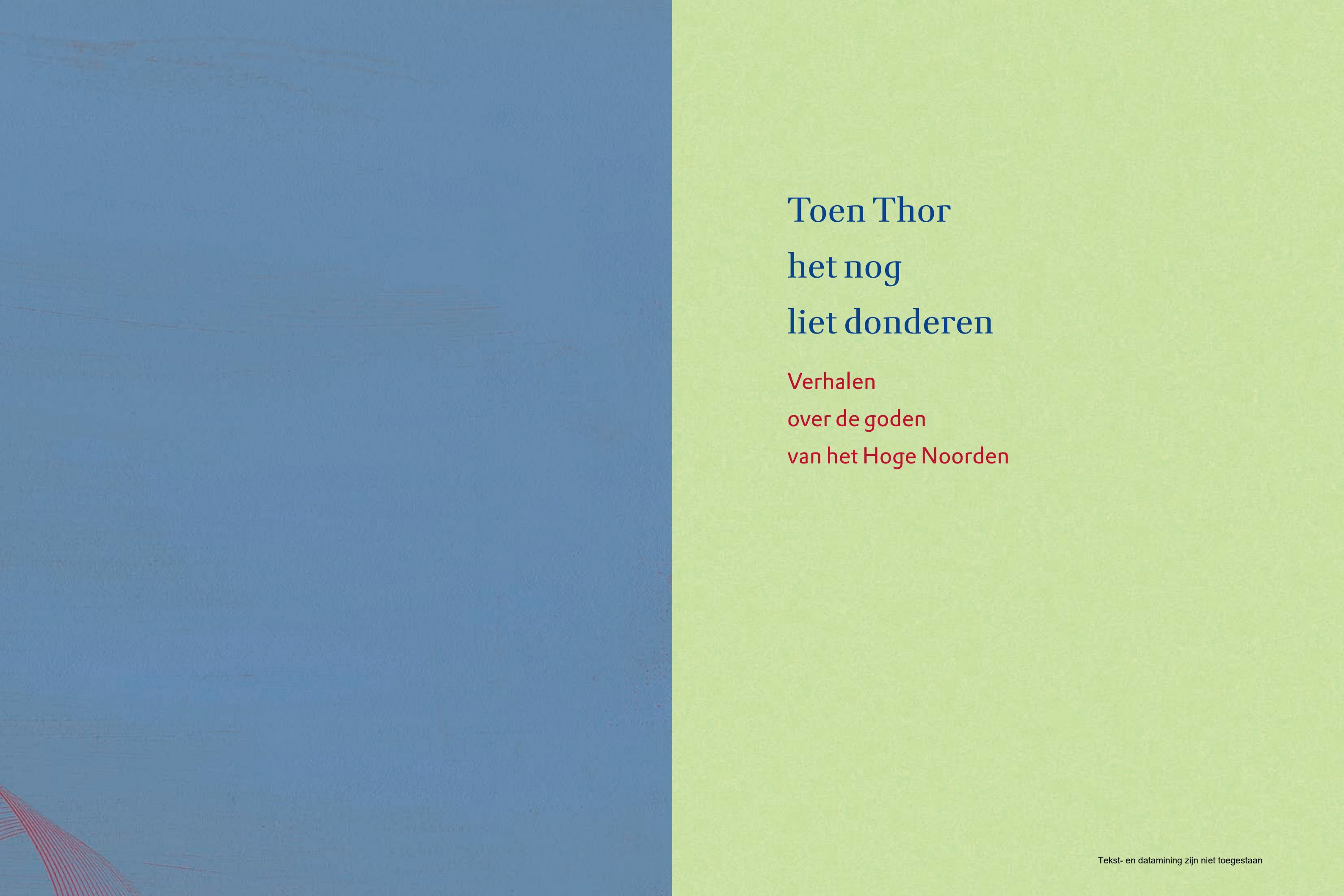

Toen Thor het nog liet donderen

Verhalen
over de goden
van het Hoge Noorden

Bette Westera

Toen Thor

Verhalen

het nog over de goden
van het Hoge Noorden

liet donderen

met tekeningen van

Annemarie van Haeringen

Wie kent ze nog? 9
Wie is wie? 44

Edda 23

1
Hoe het allemaal begon 25

2
De es die alles verbond 35

3
De Meestermetselaar 46

4
Het korte leven van Kvasir 64

5
Odin ruikt bloed 75

6
Loki's kinderen 87

7
Goddelijke vonken 99

8
Zes magische geschenken 110

9
Toen Thor zijn hamer kwijt was 124

10
Thors reis naar Utgaard 135

11
Krachtmetingen met de rotsreuzen 145

12
Iduns appels 157

13
De ketel van Hymir 169

14
Balders boze droom 185

15
Balders lot 194

16
Loki raakt verstrikt in zijn eigen net 206

17
Het einde van alles 219

18
Een nieuw begin 223

Zou ik het zelf kunnen zijn? 227
Kaart 229
Leuk om te weten 230

Voor mijn overgrootmoeder, die mij de verhalen van mijn voorouders vertelde, en met dank aan mijn geestelijke vader Saemundur, die me de kunst van het schrijven bijbracht. Zonder hem had ik nooit de juiste woorden kunnen vinden voor mijn verzen en verhalen.

SNORRI STURLUSON

Snorri Sturluson

Edda

Verzen en verhalen

over de goden

van het Hoge Noorden

Opgetekend tussen 1220 en 1222 n.Chr. te Oddi (IJsland)

1

Hoe het allemaal begon

Lang voor het jaar nul was er op de plaats die wij mensen kennen als onze wereld niets anders dan een bodemloos gat, een duistere diepte waaraan geen einde kwam. In dat Gapende Gat woei een ijskoude wind. Aan de ene kant van het Gapende Gat stond een Kolkende Ketel waaruit een bron opborrelde, die twaalf rivieren voedde. Als een van die rivieren de rand van het Gapende Gat naderde, veranderde de ijzige wind haar water in reusachtige brokken ijs, die met donderend geweld in het gat vielen.

Aan de andere kant van het Gapende Gat stond een Gloeiende Haard, waarin de vlammen zo hoog oplaaidden dat de vonken ervanaf vlogen. Als een van die vonken in het Gapende Gat terechtkwam begonnen de brokken ijs die daar lagen te sissen en te stomen. Dan stegen er hete dampen op die, als ze in aanraking kwamen met de ijzige wind die door het Gat blies, veranderden in rijp. Doordat ijzige kou en zinderende hitte elkaar in het Gapende Gat bleven ontmoeten raakte het gat tot aan de rand gevuld met rijp.

Het Gapende Gat, de Kolkende Ketel en de Gloeiende Haard werden bewaakt door een roetzwarte reus met een vlammend zwaard. Surt, heette deze zwartgeblakerde reus.

Ymir de rijpreus

Uit die rijp werd Ymir de rijpreus geboren. Wanneer dat precies was weet niemand, want de tijd stond nog niet aan. Alle weken waren hetzelfde en alle dagen duurden een eeuwigheid.

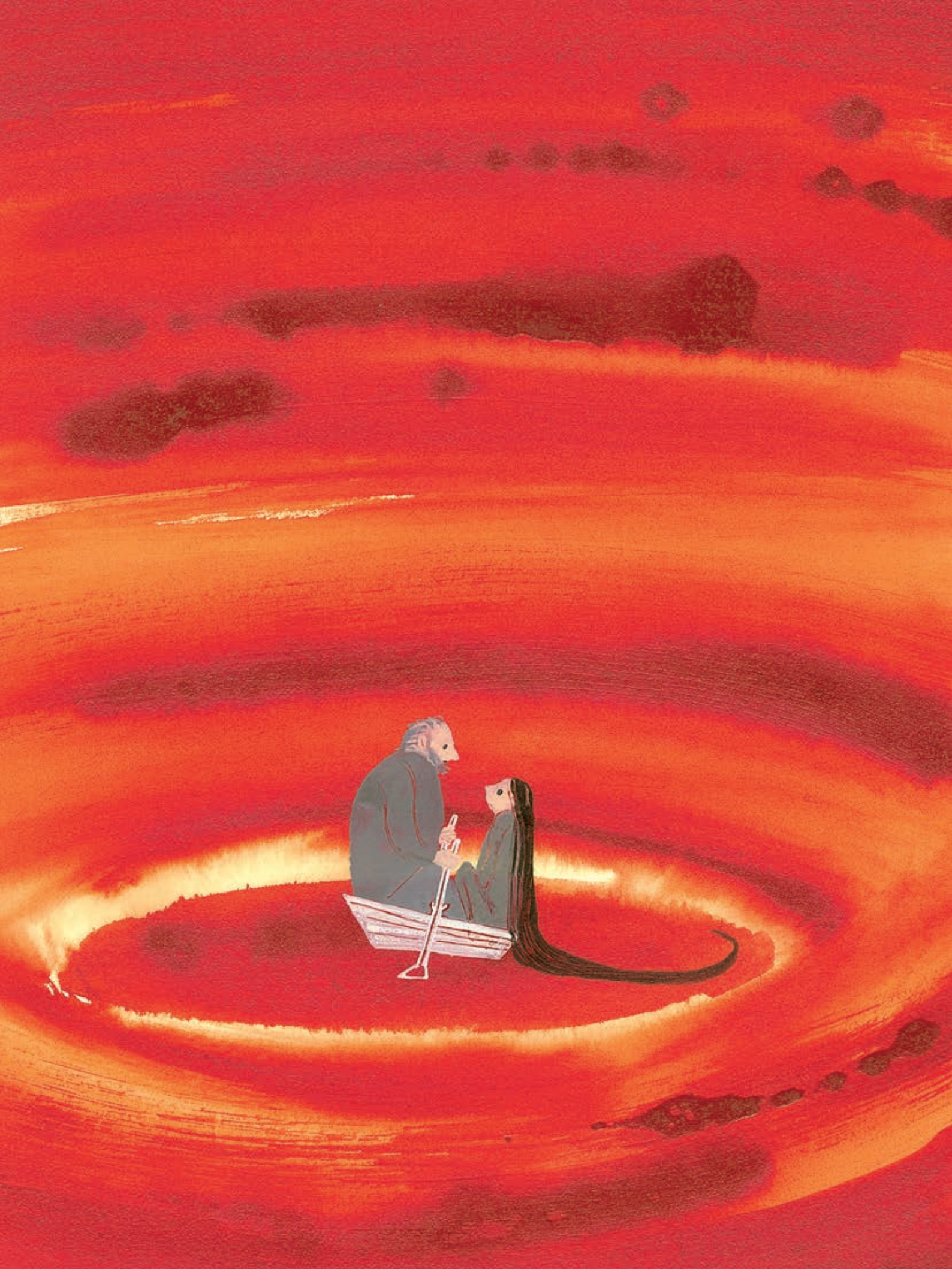
Ymir was ijsig van hart, vurig van karakter en vreselijk gulzig.

Meteen na zijn geboorte kroop hij hongerig uit het Gapende Gat.

Hij gluurde over de rand en ontdekte daar een koe, die net als hij uit ijs en vonken was geboren. Ymir trok haar over de rand en zag dat haar uier zwaar was van de melk. Hij dronk ervan tot hij verzadigd was en ging toen liggen slapen. Terwijl hij sliep kropen er twee reuzenkinderen onder zijn oksels vandaan. Ze waren net overeind gekrabbeld toen er uit Ymirs knieholten nog veel meer jonge reuzen en reuzinnen tevoorschijn kwamen.

Intussen had de koe dorst gekregen. Ze liep terug naar het Gapende Gat en begon van de rijp te likken die zich daarin verzameld had. Ze liet haar ruwe tong erlangs raspen en leste op die manier niet alleen haar dorst, ze likte ook een Goddelijke Gestalte bloot. Verzadigd viel ze in slaap en terwijl ze sliep kwam de Gestalte tot leven. Toen hij Ymir zag rees hij op uit het Gapende Gat. Hij balde zijn vuist, gaf een luide brul en sloeg de slapende rijpreus in één klap dood. Vervolgens maaide hij met zijn enorme armen al Ymirs reuzenkinderen tegen de vlakte, op twee na, een reus en een reuzin. Dit tweetal wist te ontkomen door weg te duiken achter een grote brok ijs. Eerst durfden ze zich niet te verroeren, maar toen het gebrul van de Gestalte was verstomd keken ze voorzichtig om. Ze zagen dat de Goddelijke Gestalte ook kinderen had gekregen. Drie volwassen jongens waren het, en de oudste van de drie was de oppergod Odin.

Odin en zijn broers

Odin en zijn broers keken nieuwsgierig om zich heen en zagen al snel het lijk van Ymir de rijpreus liggen. Ze liepen er een paar keer omheen, bekeken het van alle kanten en begonnen het toen zorgvuldig uit elkaar te halen. Overal waar hij haar had plukten ze hem kaal. Ze stroopten de huid van hem af, haalden zijn skelet uit elkaar en legden de botten van groot naar klein op een rij. Ze schudden de tanden en kiezen uit zijn kaken en gooiden ze op een hoop. Ze schonken zijn aderen leeg en schepten voorzichtig de hersenen uit zijn schedel.

Toen gingen ze aan de gang. Uit Ymirs botten schiepen ze de Blauwe Bergen in de verte. Van Ymirs tanden maakten ze de klippen, de scheren, de riffen en de rotsen. De fjorden en de meren lieten ze volstromen met Ymirs bloed. Uit zijn schedel schiepen ze de hemel en uit zijn hersenen de wolken. Ymirs hoofdhaar lieten ze uitgroeien tot bomen, en Ymirs wenkbrauwen tot een muur die bescherming moest bieden tegen de ijzige oostenwind die vanuit de Blauwe Bergen de wereld in werd geblazen. Toen er van Ymir niet veel meer over was dan een bloederige berg organen sloegen Odin en zijn broers elkaar tevreden op de schouders en trokken met z'n drieën de nieuwe wereld in.

De twee jonge reuzen die zich al die tijd hadden schuilgehouden achter het ijs kwamen tevoorschijn. Ze spannen hun spieren, rechtten hun rug en groeiden uit tot volwassen reuzen die sprekend op hun vader Ymir leken. De reuzen keken om zich heen en zagen in de verte de Blauwe Bergen oprijzen, die Odin uit hun vaders beenderen had geschapen. De reuzin wees op het blok ijs waarachter ze zich hadden schuilgehouden. Het had de vorm van een roeibootje. Ze sleepten het naar de zee, die gevuld was met hun vaders bloed, stapten erin, staken de riemen in de dollen en roeiden in de richting van de Blauwe Bergen. Daar gingen ze aan land. Ze trokken zo hoog mogelijk de bergen in en ontdekten een rotsplateau waar zo'n ijzige wind woei dat ze er niet bang hoefden te zijn om te ontdooien. Ze bouwden er een burcht van ijs en rotsen en noemden hun woonplaats Jotunheimen, het Huis van de Reuzen.

Dwergen en elfen

De wand die Odin uit Ymirs wenkbrauwen had geschapen hield de koude wind tegen die vanuit de Blauwe Bergen de wereld in woei. De rijp rond het Gapende Gat smolt en in de resten van Ymirs lijk begon het te krioelen van de wormachtige wezentjes, die zodra ze groot genoeg waren geworden op eigen houtje de wereld in trokken.

‘Hé daar!’ riep Odin, toen hij ze ontdekte. ‘Wie zijn jullie en waar gaan jullie heen?’

Bij het horen van Odins stem verborgen de wormachtige wezentjes zich haastig in donkere holen en rotsspleten.

‘Kom tevoorschijn, akelige onderkruipsels!’ brieste Odin.

‘Mooi niet!’ antwoordden de onderkruipsels vanuit de diepte van de aarde. ‘Wij kunnen het daglicht niet verdragen.’

Andere wezentjes kregen vleugels. Ze fladderden de lucht in en landden op Odins brede schouders.

‘Wat willen jullie van me?’ vroeg Odin schokschouderend.

‘Bloemen en bomen,’ antwoordden de fladderaars. ‘En vogels en vlinders. Het is zo vreselijk saai hier.’

Odin keek om zich heen en zag hoe saai het was op de wereld.

Hij schiep de bloemen, de vogels en de vlinders.

‘Zo beter?’ zei hij.

‘Veel beter,’ vonden de fladderaars. Odin noemde de fladderaars elfen.

De onderkruipsels noemde hij dwergen.

Twee bomen van mensen

Op een dag kwamen Odin en zijn broers al wandelend door de nieuwe wereld twee dode bomen tegen. Odin zag iets in die twee roerloze gestalten en zei tegen zijn broers: ‘Zullen we hun sapstroom weer op gang brengen en mensen van ze maken?’

‘Mensen? Wat zijn dat?’ vroegen zijn broers.

Odin dacht even na. ‘Mensen zijn schepsels met een goddelijke gestalte,

maar zonder goddelijke wijsheid. Ze hebben handen en voeten waarmee ze denken te kunnen doen wat ze willen, maar wij trekken aan de touwtjes. Lijkt het jullie wat?’

De broers knikten instemmend. Odins ene broer gaf de bomen handen en voeten. Odins andere broer schonk ze een beetje gezond verstand. Niet te veel, want de bomen moesten niet gaan denken dat ze slimmer waren dan hun scheppers. Odin zelf schaafde de twee nieuwe schepsels nog een beetje bij, en toen hij tevreden was over hun uiterlijk blies hij ze met zijn goddelijke adem leven in.

‘Nu zijn jullie mensen van vlees en bloed,’ zei hij en hij zette de tijd voor hen aan.

Blinker en Blaker

Uit de Haard die laaiend vuur bleef braken
viste Odin vonken voor de zon en voor de maan.
Samen moesten zij de tijd bewaken,
door op afstand van elkaar de aarde rond te gaan.
Licht en donker, zon en maan, een wereld van verschil.
Voor ze in beweging kwamen stond de tijd nog stil.

Uit het niets schiep Odin toen twee paarden.
Blinker mocht de zon gaan trekken, Blaker kreeg de maan.
Naarstig draaft het tweetal rond de aarde,
op gepaste afstand, zonder stil te blijven staan.
Sinds die twee de ronde doen, met elk hun eigen wagen,
loopt de tijd en telt de mens van vlees en bloed zijn dagen.

Wie is wie?

